

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość
ZBAKÓW GÓRNY

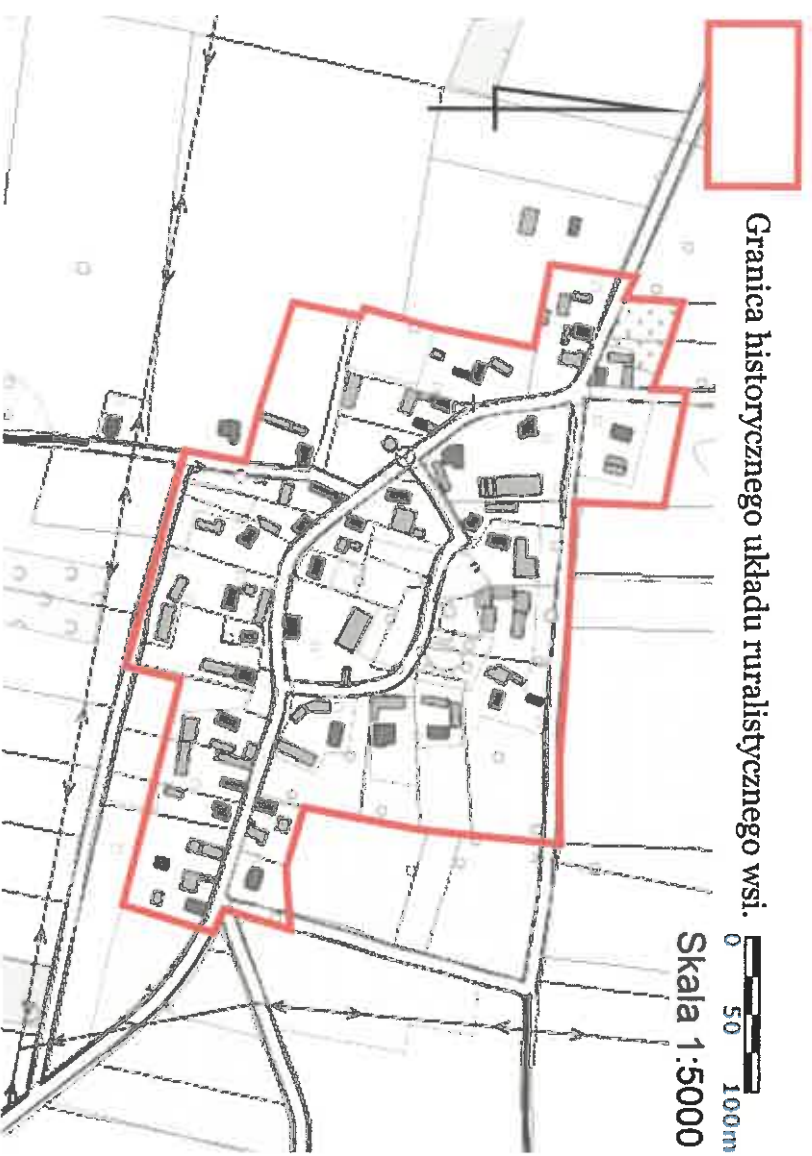
1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

1787, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **GÓROWSKI**

Gmina **WĄSOSZ**

6. Współrzędne geograficzne

51°36'35"N 16°42'29"E

7. Użytkowanie obecne
mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania
4

Poprzednie nazwy miejscowości: przed 1945 Ober Backen.

Historia wsi i dóbr: W obu częściach miejscowości- Zbakowie Dolnym i Górnym w 2 poł. XVIII w. wzniesiono 2 folwarki, jeden z nich zw. Steinvorwerk, dom gminny i wiatrak. Ponadto w latach 1765 - 1787 odnotowano 12 - 26 zagrodników, 14 wołnych od pańszczyzny, 1 chałupnika oraz 2 rzemieślników. Miejscowość zamieszkiwało 229 osób. Około poł. XIX w. miejscowość w dalszym ciągu liczyła 2 dominialne folwarki, wiatrak, królewskie podleśnictwo, 36 domów i 291 mieszkańców.

Wieża położona na północ od Wąsosz, z dała od głównych dróg. Ulokowana przy drodze gminnej prowadzącej z miejscowości Wodniki w kierunku Zbakowa Dolnego. Obecnie miejscowość rozwija się w formę wielodrożnicy. Zabudowa rozlokowana po obu stronach drogi biegnącej na południowy-wschód - do Wodnik i rozgałęziającej się na północnym krańcu wsi na dwa kierunki- do Czarnoborska i do Zbakowa Dolnego. W centrum wsi niewielki plac zorganizowany jako teren zabaw dla dzieci. Budyńki w zagrodach są parterowe z dachami dwuspadowymi krytymi dachówką ceramiczną. Budyńki gospodarze z czerwonej cegły- często nieotynkowane.

Bibliografia:

- Adressbuch des Grundbesitzes in der Provinz Schlesien, Berlin 1937
- Buße S., Eisenbahnen in Schlesien, Eggelham 1989
- Knie J., Alphabetisch-statistisch-topographische Ubersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845
- Kwartalnik Górowski 1/2003, red. Z. Hanulak, Góra 2003
- Regesty Śląskie, red. W. Korta, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5 (1360), Wrocław 1992
- Słownik etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław 1984
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsosz, Wąsosz 2000
- Zimmermann F. A., Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Bd 1-13, 1786

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1937-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji.